

TIEDOTE

JULKAISTAVISSA PE 9.1.2015 KLO 10.15

Vuoden Professori – professori Maria Lähteenmäki

Professoriliitto on valinnut Vuoden Professoriksi 2015 historian professori Maria Lähteenmäen Itä-Suomen yliopistosta. Lähteenmäen tehtävän virallinen nimike on historian, erityisesti arktisen alueen ja Suomen historian professori. Lähteenmäki on tutkinut laajasti sekä Suomen ja Venäjän että Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisten rajaseutujen, Itämeren piirin että arktisten alueiden arkipäivän ylijärjestyksistä historiaa, politiikkaa ja kulttuuria.

Professoriliitto julkisti valinnan Tieteen päivillä perjantaina Helsingissä. Vuoden Professorin palkintosumma on 20 000 euroa.

- Professori Lähteenmäki on kulkenut alansa tutkimuksessa askeleen edellä, nostanut pinnalle yhteiskunnallisesti tärkeitä teemoja sekä saanut aikaan laajaa keskustelua. Lähteenmäki on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu ja tunnustettu, laajasti verkostoitunut tutkija. Hän on uudistanut omaa tieteenalaansa sekä edistänyt monitieteisyyttä. Liitto arvostaa Lähteenmäen ansioita myös yliopisto-opetuksen kehittäjänä, Professoriliiton puheenjohtaja Kaarle Hämeri toteaa palkinnon perusteluissa.

Maria Lähteenmäki (57) on toiminut vuodesta 2009 Joensuun/Itä-Suomen yliopiston historian professorina. Tätä ennen (1987-2009) hän toimi Helsingin yliopistossa tutkijana, assistenttina, yliassistenttina sekä Suomen ja Euroopan historian professorina. Tuosta ajasta kahdeksan vuotta (2001-2009)hän oli Suomen Akatemian akatemiattutkijana ja tutkimushankkeen johtajana.

Lähteenmäki on laventanut suomalaisen historiantutkimuksen näkökulmaa. Lappilaisten sotakokemuksia käsittelevä *”Jänkä-jääkäreitä ja parakkipiikoja”* (SKS 1999) avasi sodan sosiaalishistorian, etenkin siviilien ja rivisotilaiden kokemusmaailmat akateemisen historiantutkimuksen kohteiksi. Myös Suomen sub-arktisen alueen tutkimukseen Lähteenmäki on löytänyt uusia lähestymistapoja. Teos *”Kalotin kansaa. Rajankäynnin ja vuorovaikutus Pohjoiskalotilla 1808-1889”* (SKS 2004) tarkasteli alueen historiaa laajemmassa Barentsin alueen raamissa, kun aiemmin näkökulma on ollut lähinnä kansallinen. Teos on julkaistu myös englanniksi.

Suomen ja Venäjän välistä Kannaksen raja-aluetta käsittelevä tutkimus *”Maailmojen rajalla. Kannaksen Rajamaa ja poliittiset murtumat 1911-1944”* (SKS 2009) tuotti uutta tietoa Kannaksen alueesta ja sen ihmisten arkisista valinnoista poliittisesti jännitteisinä vuosina. Lähteenmäen viimeisin laaja monografia käsittelee poliitikko ja professori Väinö Voionmaan geopolitiikkaa ja ajattelua sekä kamppailua tieteen ja politiikan teon välissä (*Väinö Voionmaa. Puolue- ja geopolitiikka*. SKS 2014).

Näiden lisäksi Lähteenmäki on julkaissut monografioita, kymmenittäin tieteellisiä ja muita artikkeleita sekä toimittanut lukuisia kokoomateoksia. Tutkimustyönsä lisäksi Lähteenmäki on kehittänyt opetusta, ohjannut väitöskirjoja ja johtanut projekteja. Lähteenmäki on mm. Suomalaisen Tiedeakatemian jäsen sekä Suomen Arktisen neuvottelukunnan ja Suomen Arktisen Seuran valtuuskunnan jäsen.

Lähteenmäki on ollut vieraileva tutkijana, luennoitsija ja professorina mm. Tromssan, Petroskoin, Riian, Pietarin ja Moskovan yliopistoissa. Keväällä 2015 on kutsuttuna tutkijana Cambridgen yliopiston Scott Polar Instituutissa.

LISÄTIETOJA:

professori Maria Lähteenmäki, 050 3727 676;

Professoriliiton puheenjohtaja Kaarle Hämeri, 040 568 4487;

viestintäpäällikkö Kirsti Sintonen, 040 5622 965

kuvat: viestintäassistentti Milla Talassalo, 050 337 0551